

COLLEGEVOORSTEL

Zaaknummer: Z24-122622

Datum afstemming
portefeuillehouder: 4 november 2024

Portefeuillehouder: Adam Elzakalai
Marijn van Ballegooijen

Behandelend ambtenaar:
Bart Zonnenberg
06 - 47 59 27 84
b.zonnenberg@amstelveen.nl
Werk & inkomen

Onderwerp

Invoering eigen bijdrage voor ontheemden uit Oekraïne

Besluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. Per 1 januari 2025 te starten met het innen van een eigen bijdrage bij ontheemden uit Oekraïne die in de gemeentelijke opvang verblijven en over eigen inkomsten beschikken.
2. Voor de eenmalige implementatiekosten een bedrag van € 35.000,- beschikbaar te stellen vanuit het Lokaal werkbudget Oekraïne.
3. De inkomsten uit de eigen bijdrage van ontheemden uit Oekraïne van maximaal € 250.000 ten gunste van het Lokaal werkbudget Oekraïne te laten komen.

Samenvatting

Volwassen ontheemden uit Oekraïne die in de gemeentelijke opvang verblijven gaan een bijdrage betalen voor de opvang wanneer er sprake is van inkomsten. Dit vloeit voort uit Rijksbeleid. Vanaf de zomer van dit jaar wordt de inning van de eigen bijdrage zorgvuldig voorbereid. Belangrijke uitgangspunten voor een zorgvuldige implementatie zijn:

- goede procedures om te controleren of ontheemden inkomsten hebben, en
- duidelijke communicatie naar de ontheemden wat de nieuwe regels voor hen betekenen.

Doel

Het doel van dit besluit is de formalisering van de wijze waarop we de inning van de eigen bijdrage gaan organiseren.

Prestatie

Het resultaat van dit besluit is dat de uitvoering van de inning van de eigen bijdrage wordt geformaliseerd op 1 januari 2025. Daarnaast wordt hiermee de werkwijze geformaliseerd.

Voorgeschiedenis en context

Door het Rijk is bepaald dat een vast bedrag van € 105 per maand per volwassene bijgedragen moet worden voor gas water en elektra. Een gezin (met geen of minderjarige kinderen betaalt maximaal € 210. Daarnaast heeft het Rijk bepaald dat er een bijdrage voor de catering betaald moet worden voor gemeentelijke locaties waar maaltijden standaard worden verzorgd. In Amstelveen is dit niet aan de orde.

Ten aanzien van de bijdrageplicht is landelijk bepaald dat het gaat om:

- Volwassen ontheemden met inkomsten uit arbeid, in binnen- of buitenland.

- Volwassen ontheemden die een loondervingsuitkering of toeslag ontvangen.
- Volwassen gezinsleden zonder eigen inkomsten die zijn getrouwd met of een geregistreerd partnerschap hebben met een ontheemde die wel eigen inkomsten heeft.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Het is van belang dat er sprake is van consistent beleid dat is vastgesteld door het college. Dit heeft betrekking op het beleid dat wordt gehanteerd bij het innen van de eigen bijdrage en dan specifiek de toetsing op onevenredige benadeling, het hanteren van een drempelbedrag en de procedure bij niet betalen.

Keuzemogelijkheden/alternatieven**Onevenredige benadeling.**

De relevante factoren bij de bepaling van een eventuele onevenredige benadeling zijn de volgende:

- De hoogte van de bijdrage ten opzichte van de (gezins)inkomsten.
- Het beschikbare (gezins)budget na betaling van de bijdrage.
- Schulden of andere aantoonbare financiële verplichtingen.
- Uitgaven als gevolg van aantoonbare of aannemelijke bijzondere persoonlijke omstandigheden.

Ontheemden informeren over onevenredige benadeling

Het is primair aan de ontheemde om informatie aan te leveren waaruit blijkt dat het opleggen van een eigen bijdrage tot onevenredige benadeling leidt. In het kader van behoorlijk bestuur helpen we waar mogelijk de ontheemde bij het boven tafel krijgen van relevante documenten zoals salaris- en uitkeringsspecificaties.

Bijzondere financiële omstandigheden worden meegewogen

Bij de beoordeling van de informatie die ontheemden aanleveren worden bijzondere omstandigheden in acht genomen zoals extra kosten voor de betrokkenen waardoor het besteedbaar inkomen daalt. Dit moeten dan bijzondere omstandigheden zijn veroorzaakt door de persoonlijke situatie van de betrokkenen. Denk hierbij aan bijzondere medische kosten. In de praktijk is dit uiteraard maatwerk.

Er wordt een drempelbedrag gehanteerd

Voorgesteld wordt de eigen bijdrage te innen wanneer het inkomen minimaal 115% is van de in te houden verstrekkingen plus eigen bijdrage. Een alleenstaande volwassene heeft recht op leefgeld ter grootte van € 305,14. Wanneer deze persoon eigen inkomsten heeft is er sprake van een eigen bijdrage van € 105. Deze alleenstaande volwassene betaald een eigen bijdrage van € 105 bij een inkomen dat hoger ligt dan € 471,66 per maand. Berekening: $(€ 305,14 + € 105 = 410,14) \times 115\% = 471,66$.

Invordering van de eigen bijdrage

Indien de vordering na aanmaning niet wordt voldaan wordt deze overgedragen aan een deurwaarder. De deurwaarder kan beslag leggen op het loon of de bankrekening van de ontheemde. Hiervoor is een vonnis van de rechter nodig. Uitgangspunt is dat er actief gewerkt wordt aan het invorderen van de eigen bijdrage. De VNG heeft het ministerie van Asiel en Migratie laten weten dat voor een adequate invordering een bepaling in de Tijdelijke wet opvang ontheemden noodzakelijk is vergelijkbaar met artikel 60 tweede lid van de Participatiewet. Hierdoor wordt het mogelijk de eigen bijdrage in te vorderen bij dwangbevel.

Voorgesteld wordt de hierboven beschreven werkwijze voor het innen van eigen bijdrage te hanteren tenzij (of tot het moment dat) via het ministerie van Asiel en Migratie en / of via de VNG een andere wijze van incasseren wordt voorgesteld.

Participatie

Geen bijzonderheden.

Kanttekeningen en risico's

Voor de controle op de informatie over de inkomsten, die de ontheemden zelf moeten verstrekken zal de gemeente gebruik maken van Suwinet. Op dit moment wordt nog gewerkt aan de wettelijke grondslag om gemeenten de mogelijkheid te geven om met gebruikmaking van fiscale gegevens het netto-inkomen vast te stellen. Het voorstel ligt nu bij de Tweede Kamer. Tot de inwerkingtreding van deze aanvullende grondslag is een tijdelijke oplossing voor gemeenten beschikbaar via Suwinet en het Inlichtingenbureau. Op het moment dat de aanvullende wettelijke grondslag in werking treedt start de volledige gegevensuitwisseling zodat via gebruikmaking van de fiscale gegevens de gemeenten het netto-inkomen kunnen berekenen. De komende periode zal moeten blijken of we met de genoemde 'tijdelijke oplossing' voldoende gegevens hebben om de eigen bijdrage-systematiek zorgvuldig uit te voeren.

In zijn algemeenheid is er het risico dat vanaf 2025 het lokaal werkbudget Oekraïne ontoereikend is door de verlaagde rijksbijdrage naar € 44,- per persoon per nacht. In de Perspectiefnota/1eTijdvakrapportage zal mogelijk een nadere afweging over kosten en dekking van de opvang moeten worden gemaakt.

Financiën**Uitvoeringskosten**

De uitvoeringskosten voor de invoer van de eigen bijdrage bestaat uit twee onderdelen:

1. Eenmalige projectkosten van € 35.000. Via dit advies wordt voorgesteld deze incidentele kosten te dekken uit het lokaal werkbudget Oekraïne.
2. Jaarlijkse personeelslasten van ongeveer € 100.000 voor 1 medewerker. De dekking van deze kosten ten laste van het lokaal werkbudget Oekraïne maakt onderdeel uit van het B&W-voorstel over de totale personele inzet in 2025.

Inkomsten eigen bijdrage

Op basis van de huidige cijfers is de verwachting dat bij 200 ontheemden uit Oekraïne een eigen bijdrage van € 105 per maand kan worden opgelegd. Doorgerekend naar een jaarbedrag komen we dan uit bij een indicatief bedrag van maximaal € 250.000. Sommige ontheemden kunnen op bepaalde momenten geen eigen inkomsten hebben en rekening houdend met eventuele problemen bij de inning wordt benadrukt dat dit een maximum bedrag is. De kans dat dit bedrag lager zal zijn is reëel. De inkomsten uit de eigen bijdrage worden in mindering gebracht op de totale bijdrage die het Rijk verstrekt ter dekking van de kosten voor de opvang van Ontheemden uit Oekraïne. Dit is een vergoeding die losstaat van de €44,- per persoon per nacht.

De uitgaven van het leefgeld worden aangevraagd via een apart B&W-voorstel en komen ten laste van het lokaal werkbudget Oekraïne. De hiermee samenhangende eigen bijdragen worden via dit voorstel ten gunste van dit lokaal werkbudget Oekraïne gebracht. Het verschil tussen het verstrekte leefgeld en de inkomst via eigen bijdragen wordt gedeclareerd via de hiervoor bedoelde Rijksvergoeding.

Vervolgstappen*Uitvoering en procesplanning*

De voorbereidingen van het innemen van de eigen bijdrage zijn in volle gang om per 1 januari 2025 te kunnen starten.

Evaluatie

Eind 2025 zal een eerste evaluatie worden uitgevoerd over de werking van de eigen bijdragesystematiek.

Duurzaamheidsaspecten

Geen bijzonderheden.

Bijlagen

Geen.

Behandeld in B&W-vergadering: 10 december 2024.

Besluit B&W: Besloten wordt conform het voorgestelde besluit.